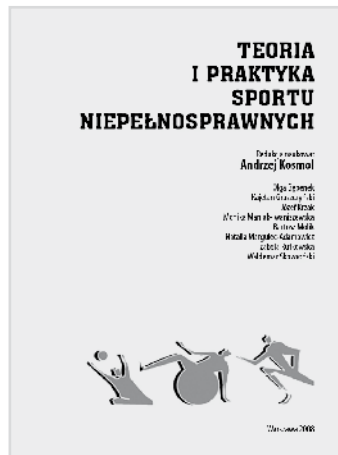

Od Redaktorów Naukowych

Mija kilkanaście lat od ukazania się podręcznika *Teoria i praktyka sportu niepełnosprawnych* (2008 r.). Na przestrzeni ostatniej dekady następowały zmiany jakościowe, ilościowe i organizacyjne, które w świecie sportu niepełnosprawnych budziły z jednej strony podziw, z drugiej – kontrowersje. Coraz większy jego zasięg przyczynił się do dalszego rozwoju trzech największych światowych ruchów: Paralympic, Special Olympics i Deaflympics, ich powszechności i profesjonalizmu. Wiedza na temat możliwości osób z dysfunkcjami i podejścia do treningu poszerza się, a osiągnięcia sportowców niepełnosprawnych budzą szacunek i uznanie milionów ludzi na świecie, obserwujących co 4 lata zmagania na najwyższym olimpijskim poziomie. Podręcznik, który oddajemy do rąk czytelnika, to kompendium najnowszej wiedzy o dysfunkcjach, organizacji sportu, o szkoleniu, o nowoczesnych technologiach, o psychologii treningu, a także społecznych dylematach uczestnictwa osób niepełnosprawnych w sporcie. W klasyfikacji WHO (ICF 2001) uczestnictwo w życiu społecznym znajduje się na najwyższym poziomie drabiny odzwierciedlającej możliwości samorealizacji człowieka. Sport jest jedną z dróg jej osiągnięcia.

Autorami podręcznika są doświadczeni specjaliści krajowi i zagraniczni. W tej grupie zwracamy szczególną uwagę na trenerów, którzy dzielą się z czytelnikiem wiedzą i umiejętnościami praktycznymi. Informacje o współzawodnictwie wraz z najnowszymi informacjami na temat klasyfikacji zawodników oraz specyfiki ich szkolenia, wskazań metodycznych w nauczaniu umiejętności technicznych są przekazywane przez praktyków i naukowców. Książka jest przeznaczona dla wszystkich zainteresowanych problematyką aktywności ruchowej osób niepełnosprawnych, zarówno w wymiarze terapeutycznym, sportu dla wszystkich, jak i sportu na najwyższym poziomie. Polecamy ją przede wszystkim studentom kierunku fizjoterapia i terapia zajęciowa. Fizjoterapeutom zawartość książki powinna pozwolić na przygotowanie się do Państwowego Egzaminu z Fizjoterapii (PEF), w zakresie związanym z aktywnością fizyczną osób z dysfunkcjami, a następnie, mamy nadzieję, będzie pomocna w codziennej praktyce rehabilitacyjnej. Trudno sobie wyobrazić

kompleksowość podejścia do osób ze specjalnymi potrzebami przez terapeutów zajęciowych, nie uwzględniając aktywności fizycznej i jej pozytywnego wpływu na zdrowie i jakość życia. Nie trzeba dążyć do mistrzostwa, ale wykorzystanie wielu praktycznych rozwiązań zawartych w opracowaniu powinno pomóc w realizacji zajęć terapeutycznych. Książka powinna znaleźć się także w zestawie podstawowej literatury do egzaminu specjalizacyjnego dla lekarzy sportowych oraz specjalistów rehabilitacji medycznej. Wiele cennych informacji, a także przydatnych zaleceń znajdują tu instruktorzy i trenerzy pracujący na co dzień z osobami z niepełnosprawnością, nauczyciele wychowania fizycznego i specjalnego pracujący w szkołach integracyjnych i specjalnych, specjaliści adaptowanej aktywności fizycznej, animatorzy sportu niepełnosprawnych. Książka jest nie tylko o osobach z niepełnosprawnością, lecz także dla osób niepełnosprawnych. To również dobra pozycja dla osób, które widzą potrzebę poprawy własnej sprawności fizycznej oraz utylitarnych umiejętności ruchowych, a przez to podnoszenia na coraz wyższy poziom jakości swojego życia.

Książka w pewien sposób podsumowuje czas rozwoju polskiego i światowego ruchu sportowego niepełnosprawnych. Minęło 130 lat od powstania pierwszego klubu sportowego dla osób niesłyszących (1888 r. – Berlin, Niemcy, w Polsce 1922 r.) i zbliżamy się do 100 lat ruchu Deaflympics (1924 r. – Paryż, Francja, w Polsce 1927 r.). Ruch paraolimpijski to historia 70 lat (1948 r. – Stoke Mandeville, Anglia, w Polsce 1949 r.) połączona z 30-leciem utworzenia Międzynarodowego Komitetu Paraolimpijskiego (1989 r. – Bonn, Niemcy, PKPar w 1998 r.). Ponad 60 lat temu został zapoczątkowany ruch sportowy osób z niepełnosprawnością intelektualną (1960 r., Waszyngton, USA), a 50 lat temu zapoczątkowano światowy ruch Special Olympics (1968 r., Chicago, USA, w Polsce 1985 r.).

Świadomość społeczeństwa oraz stosunek do osób z niepełnosprawnością jest różny w zależności od kraju, ale ulega ciągłym zmianom – od lekceważenia tych osób, przez życzliwą tolerancję, aż do ograniczonej akceptacji. Idea egalitaryzmu, przekonania, że wszyscy, niezależnie od stopnia sprawności, są równi w prawach osoby ludzkiej, odnosi się do najważniejszych zasad równości społecznej, tj. szacunku do człowieka, prawa do zaspokojenia podstawowych potrzeb oraz jednakowych szans dla wszystkich.

Do tych idei nawiązuje Ryszard Kapuściński (2006 r.): „... Każde społeczeństwo, które cechuje się niskim poziomem kultury, jest społeczeństwem, które nie rozumie, nie docenia, a nawet izoluje się od problemów ludzi niepełnosprawnych. Im wyżej rozwinięte społeczeństwo kulturowo, im w większym stopniu jest społeczeństwem obywatelskim, tym bardziej rozumie i wkłada większy wysiłek w proces integracji całego społeczeństwa. Społeczeństwo obywatelskie to społeczeństwo ludzi zinte-

growanych, które nie wprowadza żadnych podziałów. Społeczeństwo obywatelskie uznaje, że każdy człowiek jest dla niego bezcenną wartością. Ma więc obowiązek stworzenia dla każdego człowieka warunków do jego pełnego rozwoju i poczucia obywatelskości. Obowiązek ten należy nazwać obowiązkiem podstawowym, który powoduje, że każdy obywatel danego społeczeństwa czuje się odpowiedzialnym nie tylko za niesienie pomocy innym, ale czuje się uprawnionym do otrzymywania pomocy od innych. Stosunek instytucji państwowych do inicjatywy integracji i rzeczywiste jej poparcie jest swoistym papierkiem lakmusowym wprowadzania w życie zasad demokracji. Organizacje, które się tym zajmują, zasługują na najwyższe uznanie i na najwyższe poparcie u obywateli i instytucji. Działania podejmowane przez stowarzyszenia (...), które działają w sferze kultury fizycznej i sportu, jest praktykowaniem najbardziej humanitarnego aspektu demokracji. Jedną z takich dróg wykorzystania możliwości tkwiących w każdym człowieku jest szeroko rozumiana aktywizacja ruchowa przez sport, rekreację i turystykę”.

Świat sportu niepełnosprawnych przełamuje bariery sprawności i niepełnosprawności i nie wymaga akceptacji, gdyż jest coraz bliżej społeczeństwa obywatelskiego.

Andrzej Kosmol

Bartosz Molik

Natalia Morgulec-Adamowicz